



**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 31 maja 2021 r.

BADK.DPK.133.105.2021

P10-42/21	Data wpływu petycji 1, 2 oraz 5 maja 2021 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 28 maja 2021 r.

ZMIANY PORZĄDKUJĄCE PRZEPISY USTAW:

- **O ZMIANIE USTAWY I ŚWIADCZENIACH PIENIĘŻNYCH
Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO W RAZIE CHOROBY
I MACIERZYŃSTWA (...),**
- **O LASACH,**
- **PRAWO ŁOWIECKIE,**
- **O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.**

WNOSZĄCY PETYCJE: trzy petycje indywidualne

Sebastian Adamowicz

PRZEDMIOT PETYCJI:

Autor petycji wnosi o zmianę ustawy:

1) z dnia 3 lutego 1995 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz zmianie ustawy – Kodeks pracy poprzez uchylenie art. 3;

2) z dnia 28 września 1991 r. o lasach poprzez zmianę:

- art. 45 ust. 2 pkt 8 i nadanie mu brzmienia: „nie była karana za przestępstwo z motywacji zasługującej na szczególne potępienie lub umyślne przestępstwo skarbowe”,

- art. 46 ust. 1 pkt 5 przez zastąpienie w nim wyrazu „inwalidzka” wyrazami „z tytułu niezdolności do pracy”,

- art. 47 ust. 2 pkt 8 i nadanie mu brzmienia: „prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego”, jak również skreślenie w ust. 8 tego przepisu pkt 2;

3) z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie poprzez nadanie art. 39 ust. 2 pkt 8 brzmienia: „prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa łowieckiego” i skreślenie w ust. 8 tego przepisu pkt 1;

4) z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego poprzez nadanie art. 10c ust. 1 pkt 6 brzmienia: „nie była karana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe”.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Uzasadniając wniosek o uchylenie art. 3 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (...) autor petycji wskazał, że ustawa zawiera przepis, który jest już zawarty w rozporządzeniu dotyczącym świadectwa pracy. Wobec tego jest on zbędny. Zmiana służy porządkowaniu prawa.

Argumentując potrzebę zmian w ustawie o lasach oraz w Prawie łowieckim autor petycji podniósł, że celem proponowanych zmian jest uporządkowanie przepisów o Służbie Leśnej oraz Państwowej Straży Łowieckiej. Nie używa się już pojęcia przestępstwa popełnionego z niskich pobudek. Wszedł w życie Kodeks karny skarbowy, toteż ustawa

powinna uwzględniać przestępstwa skarbowe. Obecnie określenie „renta inwalidzka” jest tylko potoczne, nie ma już kolegium do spraw wykroczeń i Straży Ochrony Przyrody. Wzmianka o tym kolegium i Straży występuje także w Prawie łowieckim.

Wskazując na konieczność zmian w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, autor petycji ocenia, że ustawa posługuje się pojęciem ze starego Kodeksu karnego. Ponadto nie uwzględnia wejścia w życie Kodeksu karnego skarbowego.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz o zmianie ustawy - Kodeks pracy (Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 77) w **art. 3** stanowi, że zakład pracy jest obowiązany zamieścić w wydany pracownikowi świadectwie pracy informację o liczbie dni niezdolności do pracy w roku kalendarzowym, w którym nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy, za które wypłacono pracownikowi wynagrodzenie określone w art. 92 Kodeksu pracy.

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463 ze zm.) w **art. 45 ust. 2** stanowi, że pracownikiem Służby Leśnej może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) ukończyła 21 lat;
- 3) ma pełnię praw cywilnych i obywatelskich;
- 4) posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe;
- 5) cieszy się nienaganną opinią;
- 6) zatrudniona jest w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 7) posiada odpowiedni stan zdrowia;
- 8) nie była karana sędownie za przestępstwo z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

Na mocy **art. 46 ust. 1** pracownicy Służby Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych korzystają z ochrony prawnej, przewidzianej w przepisach prawa karnego dla funkcjonariuszy publicznych, a ponadto mają między innymi prawo do:

5) jednorazowej odprawy, przy przejściu na emeryturę lub *rentę inwalidzką*, w wysokości trzykrotnego, a powyżej 20 lat pracy w Lasach Państwowych - sześciokrotnego wynagrodzenia otrzymywanego za ostatni miesiąc zatrudnienia.

Zgodnie z **art. 47 ust. 2** Strażnicy leśni przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają między innymi prawo do:

- 8) prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach

przed *kolegium do spraw wykroczeń* w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia do sądów rejonowych od rozstrzygnięć *kolegium* w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1683 ze zm.) w **art. 39 ust. 2** stanowi, że Strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają między innymi prawo do:

8) prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed *kolegium do spraw wykroczeń* w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia do sądu rejonowego od rozstrzygnięć *kolegium do spraw wykroczeń* w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa łowieckiego.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685) w **art. 10c** wskazuje, że Rzecznikiem Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego może być osoba, z zastrzeżeniem ust. 2, która:

- 1) posiada wykształcenie wyższe;
- 2) posiada wiedzę na temat praw i wolności człowieka, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, a także możliwości skutecznej ochrony tych praw;
- 3) posiada doświadczenie w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) jest obywatelem polskim;
- 5) korzysta z pełni praw publicznych;
- 6) nie była karana za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 7) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Pierwszy postulat petycji dotyczy zmiany ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz o zmianie ustawy - Kodeks pracy (Dz. U. Nr 16, poz. 77) poprzez uchylenie art. 3. W aktualnym brzmieniu przepis ten stanowi, że zakład pracy jest obowiązany zamieścić w wydanym pracownikowi świadectwie pracy informację o liczbie dni niezdolności do pracy w roku kalendarzowym, w którym nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy, za które wypłacono pracownikowi wynagrodzenie określone w art. 92 Kodeksu pracy. Autor proponuje uchylenie tego przepisu ze względu na fakt, że ustawa zawiera przepis, który jest już zawarty w rozporządzeniu dotyczącym świadectwa pracy. Wobec tego, zdaniem autora petycji, jest on zbędny. W tym miejscu wskazać należy, że rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie

świadczenia pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1862) zostało wydane na podstawie art. 97 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Artykuł 97 Kodeksu pracy stanowi, że w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku pracy pracodawca jest obowiązany wydać pracownikowi świadectwo pracy w dniu, w którym następuje ustanie stosunku pracy, jeżeli nie zamierza nawiązać z nim kolejnego stosunku pracy w ciągu 7 dni od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia poprzedniego stosunku pracy. Jeżeli z przyczyn obiektywnych wydanie świadectwa pracy pracownikowi albo osobie przez niego upoważnionej w tym terminie nie jest możliwe, pracodawca w ciągu 7 dni od dnia upływu tego terminu przesyła świadectwo pracy pracownikowi lub tej osobie za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe albo doręcza je w inny sposób. W świadectwie pracy należy podać informacje dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego. Ponadto w świadectwie pracy zamieszcza się wzmiankę o zajęciu wynagrodzenia za pracę w myśl przepisów o postępowaniu egzekucyjnym. Na żądanie pracownika w świadectwie pracy należy podać także informację o wysokości i składnikach wynagrodzenia oraz o uzyskanych kwalifikacjach. Minister właściwy do spraw pracy określi, w rozporządzeniu, szczegółową treść świadectwa pracy, sposób i tryb jego wydawania, prostowania i uzupełniania oraz pomocniczy wzór świadectwa pracy, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia właściwej realizacji celów, jakim służą informacje zawarte w świadectwie pracy.

Rozporządzenie to reguluje następujące kwestie dotyczące świadectwa pracy: szczegółową treść; sposób i tryb jego wydawania; sposób i tryb prostowania i uzupełniania; pomocniczy wzór świadectwa pracy.

Z uwagi na fakt, że autor petycji wnosi o zmianę ustawy, to wskazać należy na brzmienie § 82 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) zgodnie z którym zmiana (nowelizacja) ustawy polega na uchyleniu niektórych jej przepisów, zastąpieniu niektórych jej przepisów przepisami o innej treści lub brzmieniu lub na dodaniu do niej nowych przepisów. „Przepisy zmieniające należą do metaprzepisów. Wywołują one skutek w sposób jednorazowy. W przeciwieństwie do przepisów merytorycznych nie służą one bezpośrednio do wyrażania norm prawnych, lecz do wprowadzania zmian w obowiązujących przepisach merytorycznych. Nie oznacza to, że nie mają one charakteru normatywnego - normatywny charakter tych przepisów nie budzi wątpliwości (np. orzeczenie TK z dnia

7 czerwca 1989 r., U 15/88, OTK 1989, nr 1, poz. 10). Jednorazowość przepisów zmieniających przejawia się w tym, że ich normatywny skutek wyczerpuje się w momencie ich wejścia w życie w postaci zmian, których one dokonują (np. postanowienie TK z dnia 20 października 2008 r., K 21/07, OTK-A 2008, nr 8, poz. 149).

Z powyższych względów przepisy zmieniające można skutecznie zmienić najpóźniej w dniu ich wejścia w życie, gdyż wejście w życie, które już nastąpiło, jest nieodwracalne (zob. § 91 ust. 3 ZTP). Uchylenie przepisów zmieniających (tak jak uchylenie przepisu uchylającego) po ich wejściu w życie nie powoduje automatycznie „wycofania” zmian, które one wprowadziły, ani nie przywraca mocy przepisom przez nie uchylonym (abrogata lege abrogante non reviviscit lex abrogata).

Jeśli zatem do wejścia w życie przepisów zmieniających już doszło, a prawodawcy z określonych względów zależy na „wycofaniu” lub modyfikacji zmian, jedynym rozwiązaniem pozostaje uchwalenie nowej ustawy zmieniającej ustawę zmienianą i nadanie określonego brzmienia danym przepisom zmienionym, a nie - uchylenie lub nowelizowanie ustawy zmieniającej. Ponieważ przepisy zmieniające wyczerpują swoją rolę w momencie wejścia w życie, po upływie tego dnia nie mają one znaczenia normatywnego i nie należą do zbioru przepisów obowiązujących w danym dniu. Dlatego nie ma potrzeby ich uchylenia”¹.

Drugi postulat petycji dotyczy zmiany art. 45 ust. 2 pkt 8 ustawy o lasach. Zgodnie z tym przepisem - pracownikiem Służby Leśnej może być osoba, która między innymi nie była karana sędownie za przestępstwo z chęci zysku lub z innych niskich pobudek. Autor petycji wskazuje, że nie stosuje się już pojęcia przestępstwa popełnionego z niskich pobudek. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny nie posługuje się takim pojęciem. Kodeks w art. 40 § 2 stanowi, że sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie. Nie jest to problematyka nowa, związana z prawidłową interpretacją wprowadzonego do obowiązującego kodeksu karnego pojęcia motywacji zasługującej na szczególne potępienie (art. 40 § 2 i art. 148 § 2 pkt 3 k.k.). Znana była już wcześniej na tle przesłanek fakultatywnego orzekania kary dodatkowej utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych określonych w art. 47 § 2 k. k z 1932 r. oraz warunków fakultatywnego orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych przewidzianych w art. 40 § 2 k.k. z 1969 r. (d. k.k.). Jednym z warunków możliwości orzekania tych kar dodatkowych było popełnienie przestępstwa z niskich pobudek.

¹ Redagowanie i ogłaszanie aktów normatywnych. Komentarz, Wierczyński G., WK, 2016.

Użyty w wymienionych przepisach termin „niskie pobudki” zastąpiony został w art. 40 § 2 k.k. przez pojęcie „motywacja zasługująca na szczególne potępienie”. Analizując zasady orzekania środka karnego pozbawienia prawa publicznych tak w orzecznictwie sądowym, jak i w doktrynie, spotykamy poglądy odwołujące się do pojęcia „niskie pobudki”, tym samym do dorobku orzecznictwa Sądu Najwyższego i literatury, odnoszących się do przesłanek fakultatywnego orzekania kar dodatkowych utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych przewidzianych w art. 47 § 2 k.k. z 1932 r. oraz pozbawienia praw publicznych – w art. 40 § 2 d. k.k. Pojęcie motywacji zasługującej na szczególne potępienie, aczkolwiek nie odpowiada semantycznemu rozumieniu pojęcia niskich pobudek, to jednak bywa z tym pojęciem utożsamiane².

Niektórzy Autorzy prezentują pogląd, że pojęcie „motywacja zasługująca na szczególne potępienie” i „niskie pobudki” są treściowo zbliżone³. Inni Autorzy wyrażają zapatrywanie, że kryterium przestępstwa popełnionego w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie jest węższe aniżeli kryterium przestępstwa popełnionego z niskich pobudek⁴. K. Indeck i A. Liszewska natomiast twierdzą, że motywacja zasługująca na szczególne potępienie jest pojęciem szerszym niż „niskie pobudki”⁵. M. Budyn zaś wyraża pogląd, że pojęcie „niskie pobudki” i „motywacja zasługująca na szczególne potępienie” nie pokrywają się zakresowo, „motywacja” jest terminem szerszym niż „pobudka”, a zakres pojęcia „szczególne potępienie” jest węższy niż terminu „niskie pobudki”⁶.

³ R. Góral, Kodeks karny. Praktyczny komentarz wraz z przepisami wprowadzającymi oraz indeksem rzeczowym, Warszawa 1998, s. 72. Por. stanowisko tego Autora wyrażone w trzecim, poszerzonym i uaktualnionym wydaniu powołanego opracowania: R. Góral, *op. cit.*, Warszawa 2002, s. 81.

³ Zob. J. Wojciechowski, Kodeks karny. Komentarz. Orzecznictwo, Warszawa 2002, s. 107; J. Szumski, (w:) O. Górniok, S. Hoc, M. Kalitowski, S. M. Przyjemski, Z. Sienkiewicz, J. Szumski, L. Tyszkiewicz, A. Wąsek, Kodeks karny. Komentarz, Gdańsk 2002–2003, s. 436 oraz B. Michalski, Nowa kodyfikacja karna. Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu, Warszawa 2000, s. 107.

⁴ J. Kulesza, Przesłanki orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych w kodeksie karnym i w świetle proponowanych zmian ustawodawstwa karnego, Wojskowy Przegląd Prawniczy 1992, nr 1–2, s. 95; A. Marek, Komentarz do kodeksu karnego. Część ogólna, Warszawa 1999, s. 119–120; wyrok SA w Krakowie z dnia 21 marca 2002 r., II AKa 47/02 do III K 128/00 SO w Krakowie, Krakowskie Zeszyty Sądowe 2002, nr 4, poz. 23 (z polemiczną notką). Por. M. J. Lubelski, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2000 r., Wa 13/2000, Państwo i Prawo 2002, nr 8, s. 112–113; T. Bojarski, Polskie prawo karne. Zarys części ogólnej, Warszawa 2002, s. 233.

⁵ K. Indeck i A. Liszewska, Prawo karne materialne. Nauka o przestępstwie, karze i środkach penalnych, Dom Wydawniczy ABC 2002, s. 292.

⁶ M. Budyn, Motywacja zasługująca na szczególne potępienie (próba analizy), Prokuratura i Prawo 2000, nr 9, s. 37. Por. P. Kardas, M. Rodzyńkiewicz, Projekt kodeksu karnego w świetle opinii sędziów i prokuratorów (część trzecia), Wojskowy Przegląd Prawniczy 1996, nr 3–4, s. 84–85.

Przy prowadzeniu analizy tych dwóch pojęć, wykorzystując dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz doktryny, z okresu obowiązywania k.k. z 1932 r. i d. k.k., nie można nie uwzględnić wieloznaczności i różnego rozumienia pojęcia „pobudka” oraz jego relacji do pojęcia motywu⁷.

Dla przypomnienia można podać, że pojęcie pobudki definiowano rozmaicie, jedni Autorzy określali je jako przeżycie psychiczne o charakterze emocjonalnym, stanowiącym podłoże decyzji działania. Inni, nie negując, że pobudka *sensu stricto* jest przeżyciem o charakterze emocjonalnym, przyjmowali szerszą interpretację, uznając, że pobudka obejmuje tak przeżycia o charakterze emocjonalnym, jak i o charakterze intelektualnym, określane z reguły terminem „motyw”. Można wyróżnić też poglądy Autorów, którzy za pobudkę uważali wszelkie przeżycia, które doprowadzają sprawcę do popełnienia przestępstwa.

Pojęcie motywacji obejmuje kompletny zespół czynników emocjonalnych i intelektualnych sprawcy, jego świadomość i wolę, stanowiących podłoże i przyczynę popełnienia przestępstwa⁸. Nie próbując rozstrzygnąć sporu o definicję pobudki, można stwierdzić, że stanowi ona ważny element procesu motywacyjnego sprawcy przestępstwa. Pomimo występujących różnic terminologicznych i znaczeniowych w sformułowaniach „niskie pobudki” i „motywacja zasługująca na szczególne potępienie”, mają one zasadniczy punkt styczny, mianowicie dotyczą sfery przeżyć, kierujących sprawcę ku popełnieniu przestępstwa. Są one także rodzajowo zbliżone i stanowiły (niskie pobudki) jedną z przesłanek orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych w art. 40 § 2 d. k.k. oraz stanowią (motywacja zasługująca na szczególne potępienie) przesłankę orzekania środka karnego o tej samej nazwie. Z tych względów orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych dotyczące pojęcia niskich pobudek oraz poglądy doktryny można odpowiednio odnieść do pojęcia motywacji zasługującej na szczególne potępienie⁹.

W kolejnym postulacie petycji, autor wnosi o zmianę art. 46 ust. 1 pkt 5 ustawy o lasach. Przepis ten stanowi, że Pracownicy Służby Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych korzystają z ochrony prawnej, przewidzianej w przepisach prawa karnego dla funkcjonariuszy publicznych, a ponadto mają prawo między innymi do jednorazowej odprawy, przy przejściu na emeryturę lub *rentę inwalidzką*, w wysokości trzykrotnego,

⁷ Zob. M. J. Lubelski, Pojęcie pobudki w kodeksie karnym PRL, *Palestra* 1975, nr 5–6, s. 51 i n. oraz powołaną tam literaturę i orzecznictwo Sądu Najwyższego. Por. także – W. Kubala, Pobudka w prawie karnym, *Nowe Prawo* 1976, nr 1, s. 22–27 oraz J. Leszczyński, Problem motywów, pobudek i niskich pobudek w polskim prawie karnym (próba analizy zagadnienia), *Palestra* 1977, nr 8–9, s. 37–44.

⁸ Por. wyrok SN z dnia 9 maja 2000, WA 13/2000, OSNKW 2000, nr 7–8, poz. 62, s. 53–54 oraz głosę do tego wyroku M. J. Lubelskiego, op. cit., s. 113.

⁹ Jerzy Kulesza, Głosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 maja 2002 r., sygn. AKa 99/02.

a powyżej 20 lat pracy w Lasach Państwowych - sześciokrotnego wynagrodzenia otrzymywanego za ostatni miesiąc zatrudnienia. Wskazać należy, że renta inwalidzka w aktualnym stanie prawnym to renta z tytułu niezdolności do pracy - zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 czerwca 1996 r. o zmianie niektórych ustaw o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. Nr 100, poz. 461). Przepis ten stanowi, że ilekroć w przepisach określonych w ust. 1 jest mowa o rencie inwalidzkiej, należy przez to rozumieć rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Następny postulat petycji dotyczy zmiany art. 47 ust. 2 pkt 8 ustawy o lasach. W obecnym brzmieniu przepis ten stanowi, że Strażnicy leśni przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają prawo między innymi do prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed *kolegium do spraw wykroczeń* w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia środków zaskarżenia do sądów rejonowych od rozstrzygnięć *kolegium* w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego.

Autor petycji wnosi również o zmianę art. 39 ust. 2 pkt 8 ustawy Prawo Łowieckie. Aktualnie przepis ten stanowi, że Strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej przy wykonywaniu zadań określonych w ust. 1 mają prawo do prowadzenia postępowania w sprawach o wykroczenia oraz udziału w rozprawach przed *kolegium do spraw wykroczeń* w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia *środków zaskarżenia* do sądu rejonowego od rozstrzygnięć *kolegium do spraw wykroczeń* w sprawach zwalczania wykroczeń w zakresie szkodnictwa łowieckiego. Wyjaśnić należy, że obecnie nie ma już kolegium do spraw wykroczeń. Od dnia 17 października 2001 r. w sprawach o wykroczenia w pierwszej instancji orzeka sąd rejonowy, zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2020 r., poz. 729).

Autor petycji podnosi także, że nie ma już Straży Ochrony Przyrody a pojęcie to występuje w obu ustawach. Ustawa o lasach w art. 47 ust. 8 wskazuje, że Strażnikowi leśnemu wykonującemu obowiązki służbowe na gruntach Skarbu Państwa zarządzanych przez Lasy Państwowe przysługują uprawnienia określone przepisami odnoszącymi się do:

- 1) Państwowej Straży Łowieckiej - w zakresie zwalczania kłusownictwa;
- 2) *Straży Ochrony Przyrody* - w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody;
- 3) Państwowej Straży Rybackiej - w zakresie kontroli legalności dokonywania połowu.

Zgodnie z art. 39 ust. 8 ustawy Prawo Łowieckie - Strażnikowi Państwowej Straży Łowieckiej wykonującemu obowiązki na terenach obwodów łowieckich przysługują uprawnienia określone odrębnymi przepisami odnoszącymi się do:

- 1) *Straży Ochrony Przyrody* - w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody;
- 2) Państwowej Straży Rybackiej - w zakresie kontroli legalności dokonywania połowu;
- 3) strażników leśnych - w zakresie zwalczania szkodnictwa leśnego.

Wskazać należy, że przepisy regulujące organizację Straży Ochrony Przyrody wygasły z dniem 2 lutego 2001 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 3, poz. 21).

Ostatnim postulatem petycji jest zmiana art. 10c ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. W aktualnym zapisie Rzecznikiem Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego może być osoba, z zastrzeżeniem ust. 2, która nie była karana za przestępstwo popełnione z winy umyślnej. Autor petycji wskazał, że ustawa posługuje się pojęciem ze starego kodeksu karnego. Ponadto, nie uwzględnia wejścia w życie Kodeksu karnego skarbowego.

Zgodnie z opiniami prezentowanymi w piśmiennictwie - ustawodawca w obowiązującym Kodeksie karnym przyjął normatywną koncepcję winy. Wyłączył tym samym winę ze znamion strony podmiotowej. Do znamion strony podmiotowej należą zatem umyślność i nieumyślność (Rodzyńkiewicz, *Określenie*, s. 44–45; Zoll [w:] Wróbel, Zoll I/1, s. 146–147). Sprawca może popełnić umyślnie lub nieumyślnie czyn zabroniony także wówczas, gdy zachodzi okoliczność wyłączająca winę (np. nieletniość lub niepoczytalność).¹⁰

Przepis art. 9 § 1 i 2 kodeksu karnego określa, na czym polega umyślne lub nieumyślne popełnienie czynu zabronionego. W odróżnieniu od d.k.k. (art. 7 § 1 i 2) nie używa tutaj sformułowań "przestępstwo umyślne" i "przestępstwo nieumyślne", gdyż dopiero zawiniona umyślność albo zawiniona nieumyślność przekształca czyn zabroniony w przestępstwo. Jest to ujęcie nawiązujące do normatywnych przesłanek winy, które czynią umyślność lub nieumyślność "zarzucalną"¹¹.

Z umyślnym popełnieniem czynu zabronionego mamy do czynienia wówczas, gdy sprawca ma zamiar jego popełnienia, tj. chce go popełnić (zamiar bezpośredni) albo

¹⁰ Mozgawa M. (red.), Budyn-Kulik M., Kozłowska-Kalisz P., Kulik M., Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, LEX/el., 2021.

¹¹ Marek A. Kodeks karny. Komentarz, LEX, 2010.

przewidując możliwość jego popełnienia, godzi się na to (zamiar ewentualny). Umyślne popełnienie czynu zabronionego musi mieć swe podłoże intelektualne obejmujące wiedzę (zaktualizowaną w świadomości sprawcy) o okolicznościach stanu faktycznego, w jakich sprawca funkcjonuje. Nie może on wszak chcieć lub godzić się na coś, czego w ogóle nie dostrzega oraz nie obejmuje swoją percepcją. Podłożem zamiaru w obu jego postaciach jest zatem świadomość występowania okoliczności, które stanowią swoisty kontekst dla owego chcenia lub godzenia się. Jeszcze do niedawna (tzn. do nowelizacji z 2015 r. – nowela z 20.02.2015 r.) wynikało to nawet wprost z art. 28 § 1 k.k., który we wcześniejszej jego wersji stanowił, że nie popełnia umyślnie czynu zabronionego, kto pozostaje w błędzie co do okoliczności stanowiącej jego znamię. Błąd ten musiałby dotyczyć – rzecz oczywista – znamion strony przedmiotowej (ewentualnie także cech określających sam podmiot, jeśli w rachubę wchodzi przestępstwo indywidualne) i prowadzić do nieświadomionej ich realizacji. Obecnie ta postać błędu – w przypadku gdy jego popełnienie okaże się usprawiedliwione – spełnia funkcję okoliczności wyłączającej winę¹².

OPRACOWAŁA

Joanna Maria Leśniarek

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

¹² Giezek J. (red.), Gruszecka D., Lipiński K., Łabuda G., Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz, WKP, 2021.